

Η βυζαντινή αρχιτεκτονική στην ελλαδική περιφέρεια.

Αναζητώντας τον ρόλο της Κωνσταντινούπολης.

Η επίδραση της Κωνσταντινούπολης στην αρχιτεκτονική παραγωγή της περιφέρειας ήταν άνιση και μάλλον σποραδική. Στα νησιά του Αιγαίου η τοπική οικοδομική παράδοση αναπτύχθηκε κατά το μάλλον ή ήττον ανεπηρέαστη. Σποραδικά στοιχεία προδίδουν μόνο μακρινή σχέση με την Πρωτεύουσα μέσω ενδιάμεσων προτύπων.

Στο νότιο τμήμα της ελλαδικής χερσονήσου και ειδικότερα στην Πελοπόννησο, η απώλεια της επίσημης αρχιτεκτονικής από το μείζον αστικό, εμπορικό και διοικητικό της κέντρο, την Κόρινθο, αφήνει δυσαναπλήρωτο κενό στην αποκατάσταση της αρχιτεκτονικής ιστορίας της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση, φαίνεται ότι η επίδραση της Κωνσταντινούπολης ήταν εντονότερη από αυτή που θεωρούταν ότι μέχρι σήμερα, ωστόσο μας λείπουν βασικοί κρίκοι από την αλυσίδα που συνέδεε αυτές τις παραδόσεις, οι οποίοι έχουν πλέον χαθεί.

Παρά τον συγκεντρωτικό χαρακτήρα του Βυζαντινού Κράτους και την μοναδική αρχιτεκτονική παραγωγή της πρωτεύουσας της αυτοκρατορίας τόσο ως προς την ποσότητα όσο και ως προς την ποιότητα, είναι εντυπωσιακή η προσκόλληση τόσο στο Αιγαίο όσο και στην ελλαδική χερσόνησο στην τοπική αρχιτεκτονική παράδοση, η οποία υπαγορεύτηκε από συγκεκριμένους περιορισμούς όπως οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι, οι τεχνικές δεξιότητες των οικοδομικών συνεργείων και τα διαθέσιμα οικοδομικά υλικά, και η οποία εν τέλει αποδείχθηκε εντυπωσιακά ισχυρή και αυτάρκης.

Ο Δημήτρης Αθανασούλης σπούδασε αρχαιολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο PARIS I (Panthéon – Sorbonne). Είναι διδάκτωρ Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Έχει εργαστεί ως αρχαιολόγος σε όλους τους νομούς της Πελοποννήσου. Από το 2007 ήταν διευθυντής στην 25η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων με αρμοδιότητα την Αργολίδα, την Αρκαδία και την Κορινθία. Από το 2014 είναι διευθυντής της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων.

Έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια και έχει δημοσιεύσει πλήθος μελετών στο πεδίο της βυζαντινής αρχιτεκτονικής και αρχαιολογίας. Οι

σημαντικότερες μελέτες του αφορούν στην αρχιτεκτονική των βυζαντινών ναών της Ηλείας, στην αρχιτεκτονική και στην αρχαιολογία της σταυροφορικής περιόδου στην Πελοπόννησο, στην αρχαιολογία και τοπογραφία της Βυζαντινής Κορίνθου καθώς και στην αρχιτεκτονική των βυζαντινών και σταυροφορικών κάστρων της Πελοποννήσου.

Έχει διευθύνει σημαντικές ανασκαφικές έρευνες στην Πελοπόννησο (Γλαρέντζα, Τεγέα, Ακροκόρινθος, Κόρινθος, σλαβικά νεκροταφεία κλπ.).

Έχει σχεδιάσει και διευθύνει δεκάδες ευρωπαϊκά προγράμματα αποκατάστασης και ανάδειξης κάστρων (Χλουμούτζι, Ακροκόρινθος, Ακροναυπλία, Λάρισα Άργους, Λεοντάρι, Καρύταινα, Μπούρτζι Ναυπλίου) και βυζαντινών ναών (Παναγία Στείρη, Αγία Μονή κ.ά.) στην Πελοπόννησο καθώς και το μεγάλο ψηφιακό έργο ανάδειξης των κάστρων της Αργολίδας, Αρκαδίας και Κορινθίας.

Έχει σχεδιάσει και υλοποιήσει σημαντικά μουσεία (Θεματικό Μουσείο για τους Σταυροφόρους και τους Ιππότες στο Χλουμούτζι-Κάστρο Κυλλήνης και το Βυζαντινό Μουσείο της Αργολίδας) και έχει οργανώσει την μεγάλη περιοδική έκθεση Vanity στο Μουσείο Μυκόνου.

Είναι αντιπρόεδρος της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας, μέλος του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, του Διοικητικού Συμβουλίου του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων και πλήθους επιστημονικών Συμβουλίων και Επιτροπών της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Έχει διατελέσει πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων, εμπειρογνώμων αρχαιολόγος του Συμβουλίου της Ευρώπης, μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής Ανάδειξης Κάστρων Πυλίας και πλήθους επιστημονικών επιτροπών διεθνών συνεδρίων.

Έχει διδάξει στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Υπότροφος της Βρετανικής Αρχαιολογικής Σχολής στην Οξφόρδη και της Γερμανικής Αρχαιολογικής Σχολής στο Βερολίνο.